

#kaivosvesikahvit

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Kaivosten vesivastuu

Saara Österberg

SYS ry:n syyspäivät 2021, tutkijapäivä 1.9.

Kaivostoiminnan kestävyys

- KaivosL 1 § *..lain tarkoituksena on edistää kaivostoimintaa ja järjestää sen edellyttämä alueiden käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä*
- YSL 1 § *..edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä*
- Hallitusohjelman tavoitteena uudistaa kaivoslainsäädäntöä **paikallisen hyväksyttävyyden** ja **ympäristönsuojelun** parantamiseksi
- Akkustrategia: Suomesta merkittävä kv-toimija **kestävällä** ja **vastuullisella** akkuklusterilla
- Onko olemassa kestävyttä ilman vahvaa paikallista hyväksyntää?

Vesivastuulla kaivostoiminnan hyväksyttävyyttä

Miten ja millä ehdoin lainsäädännön vaatimukset ylittävää vesivastuullisuutta voitaisi Suomessa parantaa standardipohjaisilla työkaluilla kaivostoiminnan paikallista hyväksyttävyyttä tukevasti?

Ilmastonmuutoksen haasteet mineraalituotannon kestävyiden näkökulmasta

- EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää nopeaa sähköistämistä ja sähköä varastoihiin akkuihin tarvitaan **valtava määrä akkumineraaleja**. Lähitulevaisuudessa akuissa litiumioniakkuteknologia, jonka eri variaatioissa kaikissa litiumia ja vaihtelevasti muita mineraaleja: akkuarvoketjuja erilaisia!
- Samalla ilmastonmuutoksen vaikutukset haastavat entisestään vaikeaa vesienhallintaa ja kaivosten ympäristöluvitusta: sadannan ja vesitaseen muutosten ennakointi, patoturvallisuus,...
- Vesivastuullinen toiminta keskeistä hyväksyttävyyden kannalta
- GTK:n raportti energiamurroksen materiaalisista vaatimuksista:
https://tupa.gtk.fi/raportti/arkisto/42_2021.pdf

“What is proposed here is a complete reinvention of societies relationship with natural resources, and more importantly the planetary environment”

prof. Simon Michaux

Kaivostoiminnan hyväksyttävyyys ja vesivastuu

- Vesistövaikutukset suurimpia kaivostoimintaan liitettyjä huolia, myös hyväksyntää nauttivilla alueilla
- Uhka kaivosten pilaamista vesistä heijastuu ennakoivasti jo malminetsintä- ja varausvaiheisiin
- Standardien käyttöönoton konkreettiset seuraukset ja niiden luottamusta rakentavat mekanismit paikallistasolla avainasemassa niiden toimivuuden kannalta

Lainsäädännön vaatimukset kaivoksen lupajärjestelmässä

- Julkisen sääntelyn perusta: ympäristöperusoikeuden vahvistuva merkitys kaivostoimintaa koskevan lainsäädännön kehittämisessä
- Ympäristönsuojelulain ja kaivoslain tavoitesäännökset viranomaistoiminnassa yleisesti ja lupamenettelyissä
- Yhteensovittavan lupamenettelyn legitimitettiongelma jos paikallinen hyväksyttävyyys puuttuu – etuja ei haluta yhteensovittettavan
- Haitankärsijä koee haittana uhkan tulevaisuuden kaivoksesta, joka pilaa vesistön, kun menettelyssä verrataan konkreettisia malminetsintätoimia niiden arvioituihin haittoihin
- Jos lainvoimainen lupapäätös toimii puuttuvan luottamuksen korvaajana – mitä tästä seuraa?

Kaivosvastuustandardit

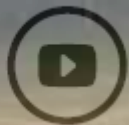
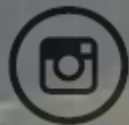
- Kestävän kaivostoiminnan verkostossa 2016 laadittu TSM-pohjainen kaivosvastuujärjestelmä
- EU:n akkuarvoketjuun kilpailevia standardeja: ICMM (Boliden), IRMA
- Lähtökohtana lainsäädännön vaatimusten ylittäminen
 - suhde lainsäädäntöön ja lupiin?
 - miten voisi tukea kiristyvien vaatimusten ennakoinnissa ja toimintaedellytysten vahvistamisessa?
 - yhteistoiminnalliset menettelyt
- Vastuullisuusmarkkinointi
- Proaktiivinen riskienhallinta
- Sääntelyuhkan välttäminen
- Todellisten haitallisten vaikutusten vähentäminen
- Paikallisen hyväksynnän vahvistaminen: sidosryhmien rooli kriittinen kaivostasolla!
- Sääntelyn vaikuttavuuden arviointi
- Yhteissääntelyn mahdollisuudet

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Kiitos!

uef.fi

#kaivosvesikahvit

KONE FOUNDATION